

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om finansiering av forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller jordbruk och livsmedelsekonomi samt landsbygden och till lag om ändring av lagen om finansiering av vissa program och projekt inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om finansiering av forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller jordbruk och livsmedelsekonomi samt landsbygden. Samtidigt upphävs den gällande lagen om finansiering av riksomfattande utveckling av och forskning kring landsbygden samt av forskning kring jordbruk och livsmedelsekonomi. Dessutom ska lagen om finansiering av vissa program och projekt inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde ändras. Förslagen hänför sig till den omorganisering som ingår i regeringsprogrammet och som innebär att vissa uppgifter för utveckling av landsbygden överförs från jord- och skogsbruksministeriet till arbets- och näringsministeriet.

Finansieringen med nationella medel av projekt som gäller riksomfattande utveckling av och forskning kring landsbygden överförs till övervägande del från jord- och skogsbruksministeriet till arbets- och näringsministeriet, som svarar för den allmänna utvecklingen av regionerna och finansieringen av riksomfattande projekt som gäller detta.

Förvaltningen kommer att ändras så att man inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde med nationella medel finansierar riksomfattande utvecklingsprojekt som gäller landsbygden och inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde nästan uteslutande landsbygdsprojekt som ingår i program som finansieras från Europe-

iska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU). Vid jord- och skogsbruksministeriet kommer man också i fortsättningen att med nationella medel finansiera projekt som gäller forskning kring jordbruk och livsmedelsekonomi samt projekt som hänför sig till utveckling av dessa. Vid jord- och skogsbruksministeriet kommer finansieringen med nationella medel av forskning kring och utveckling av landsbygden att bli mycket liten.

Den föreslagna nya lagen gäller näringsmässiga projekt för forskning kring och utveckling av jordbruk och livsmedelsekonomi. Enligt lagen ska det dessutom alltjämt vara möjligt att bevilja understöd för övergripande projekt för utveckling av och forskning kring landsbygden. I huvudsak kommer dessa att stödjas utifrån lagen om finansiering av vissa program och projekt inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Det föreslås att den lagen kompletteras med behövliga bestämmelser om stödjande och administrering av projekten.

Inom ramen för den omorganisering som ska genomföras kommer också tyngdpunkten i verksamheten inom samarbetsgruppen för landsbygdspolitik, som tillsatts av statsrådet, att förflyttas till arbets- och näringsministeriet. Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2012 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2012.

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

I dagens läge ansvarar arbets- och näringsministeriet för den riksomfattande utvecklingen av regionerna, efter det att regionutvecklingsfrågorna överfördes till det ministeriet när det bildades. Samtidigt blev det möjligt för arbets- och näringsministeriet att bevilja stöd för regionala och rikstäckande program och projekt som syftar till utveckling av regionerna och till ökning av den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen av regionerna. Förutom enbart nationell finansiering har även medel ur EU:s strukturfonder kunnat fås för dessa åtgärder.

Inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde har man redan länge understött även forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller utveckling av landsbygden. I synnerhet efter Finlands anslutning till Europeiska unionen (EU) ökade stödandet av projekt för utveckling av landsbygden betydligt när även medel ur Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ) stod till förfogande för ändamålet. Samtidigt kvarstod dock möjligheten att med enbart nationella medel stödja riksomfattande projekt för forskning kring och utveckling av landsbygden.

Inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde har man också länge finansierat olika slags forskning kring samt utvecklingsprojekt för jordbruk och livsmedelsekonomi. Merparten av forskningsfinansieringen riktas i form av forskningsinstitutens omkostnader till institutens forskningsinfrastruktur och stödtjänster, och dessutom används en liten del som s.k. med- eller initialfinansiering i anslutning till ansökan om extern, konkurrensutsatt forskningsfinansiering. Sådan finansiering kan fås bl.a. från Finlands Akademi och Tekes samt av EU:s forskningsfinansieringsmedel och jord- och skogsbruksministeriets konkurrensutsatta forskningsfinansieringsmedel. Jord- och skogsbruksministeriet finansierar också forskning kring, utredningar om och bedömningar av strategisk styrning och utveckling

med forsknings- och utvecklingsmedel, men inom ministeriets förvaltningsområde har denna finansiering i första hand riktats till andra områden än jordbruk och livsmedelsekonomi. Forskningsprojekt som gäller jordbruk och livsmedelsekonomi finansieras närmast med medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond.

Det kan anses att finansiering av forskning kring jordbruket på ett naturligt sätt hör till jord- och skogsbruksministeriets ansvarsområde. Man kan dock uppnå synergieffekter genom att överföra merparten av den finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet som gäller landsbygden och som genomförs uteslutande med nationella medel så att den blir en del av finansieringen av utvecklingsprojekt inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Även om man inom verksamheten för utveckling av landsbygden bedriver mycket samarbete över förvaltningsgränserna, har det nuvarande verksamhetssättet krävt att de resurser som behövs för administrering av de samarbetsgrupper som avses i 9 § i lagen om utveckling av regionerna (1651/2009) och i den lag som gällde före den finns vid två olika ministerier.

För den omorganisering av landsbygdsutvecklingsuppgifterna som ingår i regeringsprogrammet krävs det också att lagstiftningen ändras. I lagstiftningen inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde kommer huvudvikten då att läggas vid finansiering av forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller jordbruk och livsmedelsekonomi, medan finansieringen av nationellt finansierade riksomfattande forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller landsbygden till övervägande del kommer att tas in i den lagstiftning som gäller arbets- och näringsministeriet. Samtidigt kommer verksamhetsstället för den samarbetsgrupp för landsbygdspolitik som enligt gällande bestämmelser finns i anslutning till jord- och skogsbruksministeriet och de tjänstemän vid jord- och skogsbruksministeriet som i väsentlig grad deltar i samarbetsgruppens verksamhet att överföras till arbets- och näringsministeriet.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Arbetsfördelningen mellan ministerierna

Till jord- och skogsbruksministeriets ansvarsområde hör enligt 19 § i reglementet för statsrådet (262/2003) bl.a. utveckling av landsbygden. I 1 § i statsrådets förordning om jord- och skogsbruksministeriet (1061/2003) finns en förteckning över jord- och skogsbruksministeriets uppgifter. Till uppgifterna hör enligt 1 punkten jordbruk och trädgårdsodling samt utveckling av landsbygden.

I 9 § 1 mom. i jord- och skogsbruksministeriets arbetsordning (508/2007) i enlighet med jord- och skogsbruksministeriets beslut har detta anvisats som en uppgift för jordbruksavdelningen så att enligt momentet ska jordbruksavdelningen behandla ärenden som gäller jordbruk, trädgårdsodling och övriga landsbygdsnärningar samt likaså utvecklandet av deras verksamhetsbetingelser och struktur, ifall ärendet inte ankommer på en annan avdelning. Avdelningen behandlar dessutom de landsbygdspolitiska riktlinjerna för verksamheten och de program och gemenskapsinitiativprogram som gäller Europeiska unionens (EU) regional- och landsbygdsutveckling och ärenden som gäller det nationella landsbygdsnätverket.

Jord- och skogsbruksministeriet har genom sin föreskrift om jordbruksavdelningen, Dnr 1205/02/2008 av den 30 april 2008, fastställt avdelningens arbetsordning. Enligt 10 § 2 mom. 9 punkten ansvarar enheten för utveckling av landsbygden för den förvaltningsövergripande samarbetsgruppen för landsbygdspolitik (YTR) och för temagrupsarbetet och enligt 10 punkten för riksomfattande forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller landsbygden samt för utvecklingen av riksomfattande byaverksamhet. Enligt 4 mom. finns bl.a. sektionen för landsbygdspolitik i anslutning till enheten. Enligt 7 mom. ansvarar sektionen för de angelägenheter som nämns i 2 mom. 9 och 10 punkten.

Enligt 21 § i reglementet för statsrådet hör bl.a. regionutvecklingen och landskapsförbundens samarbetsområden till arbets- och

näringsministeriets ansvarsområde. I statsrådets förordning om arbets- och näringsministeriet (1024/2007) finns bestämmelser om ministeriets uppgifter. Till uppgifterna hör enligt 1 § 3 punkten i förordningen bl.a. planeringen, genomförandet och samordningen av regionutvecklingen samt stödjande av organiseringen av landskapsförbundens samarbete.

I arbets- och näringsministeriets arbetsordning (979/2011) i enlighet med arbets- och näringsministeriets beslut föreskrivs närmare om fördelningen av uppgifterna. Enligt 13 § 2 mom. ska politik- och styrningsenheten leda beredningen av koncernstrategin och regionstrategin. Enligt 16 § 9 punkten har politik- och styrningsenheten dessutom hand om samordning av utarbetandet av regionalpolitiska strategiska riktlinjer och beredningen av statsrådets beslut om målen för regionutvecklingen samt deltagande i beredningen av den regionutveckling som andra förvaltningsområden ansvarar för. Enligt 17 § har regionavdelningen i sin tur hand om ärenden som gäller beredning och verkställande av regionstrategin och målbeslutet, landskapsprogram och planerna för deras genomförande samt andra nationella program och åtgärder för regionutveckling, landskapsutvecklingspengarna, främjande av Finlands mål i anslutning till sammanhållningspolitiken inom Europeiska unionen, samordning av Europeiska unionens regional- och sysselsättningspolitik och den nationella regional- och sysselsättningspolitiken inom strukturfondsprogrammen samt uppgifter i anslutning till genomförandet av strukturfondsprogrammen och åtgärderna enligt dem. Avdelningen har också hand om ärenden som gäller administrativ styrning och övervakning av närings-, trafik- och miljöcentralerna samt arbets- och näringsbyråerna.

Lagstiftningen om utveckling av regionerna

Bestämmelser om utveckling av regionerna fanns tidigare i regionutvecklingslagen (602/2002). Med stöd av den lagen har man utarbetat olika slags program för regionutveckling i hela riket, och i lagen föreskrevs också om hur de skulle genomföras. I 14 och 15 § fanns bestämmelser om särskilda pro-

gram. Landsbygdspolitiska specialprogrammet är ett sådant program. Det föreskrevs närmare om det landsbygdspolitiska specialprogrammet (helhetsprogrammet) i 15 § 2 mom. Enligt momentet var syftet med programmet att modernisera näringarna och göra dem mångsidigare samt att trygga och utveckla servicen på landsbygden genom att samordna de landsbygdsinriktade åtgärderna inom olika förvaltningsområden.

I 17 § i regionutvecklingslagen föreskrevs dessutom närmare om programmen och utarbetandet av dem. Enligt paragrafen kunde samarbetsgrupper tillsättas för utarbetande, samordning, bedömning och utvärdering av sådana särskilda program som avsågs i 15 §. I samarbetsgrupperna skulle enligt paragrafen finnas företrädare för ministerierna samt för sådana juridiska personer som har en avsevärd betydelse för regionutvecklingen. Samarbetsgruppernas ordförande och övriga medlemmar skulle utses av statsrådet.

Regionutvecklingslagen har upphävts genom lagen om utveckling av regionerna. Den lagen tillämpas på utvecklingen av regionerna, på utarbetandet och genomförandet av planer och program för utveckling av regionerna samt på samordningen och övervakningen av dessa. I 6 § 2 mom. sägs att statsrådet beslutar om de rikstäckande målen för regionutvecklingen. Också enligt den nya lagen kan man för preciseringen och uppnåendet av målen utarbeta särskilda program och principbeslut. De ministerier som är centrala med avseende på regionutvecklingen definierar för sina respektive förvaltningsområden målen och åtgärderna för regionutvecklingen som en del av planeringen av förvaltningsområdets verksamhet. Enligt 7 § svarar arbets- och näringsministeriet i sin tur i samverkan med ministerierna, landskapsförbunden och andra instanser som är centrala med avseende på regionutvecklingen för beredningen av de rikstäckande målen för regionutvecklingen samt för samordningen, övervakningen och utvärderingen av utarbetandet och genomförandet av landskapsprogrammen och andra program som avses i den aktuella lagen.

Enligt 9 § i lagen om utveckling av regionerna kan det alltså tillsättas samarbetsgrupper för samordning av samt för prognos-

stisering, övervakning, utvärdering av utarbetandet och genomförandet av de särskilda program, principbeslut och andra regionalpolitiskt viktiga helheter som avses i den lagen. I samarbetsgrupperna ska finnas företrädare för ministerierna och för sådana juridiska personer som har en avsevärd betydelse för regionutvecklingen. Samarbetsgrupperna tillsätts och deras ordförande utnämns av statsrådet. Arbets- och näringsministeriet beslutar om ändringar bland samarbetsgruppens medlemmar. Närmare bestämmelser om samarbetsgruppernas sammansättning och uppgifter och om deras mandatperiod och arbetsmetoder får utfärdas genom förordning av statsrådet.

I lagen om utveckling av regionerna föreskrivs inte direkt om samarbetsgruppen för landsbygdspolitik, utan bara om landskapens samarbetsgrupper för landsbygden. Bestämmelser om den samarbetsgrupp för landsbygdspolitik som är verksam för närvarande finns bara i 6 § i lagen om finansiering av riksomfattande utveckling av och forskning kring landsbygden samt av forskning kring jordbruk och livsmedelsekonomi (1477/2007), nedan kallad forskningsfinansieringslagen. I paragrafen hänvisas dock till den samarbetsgrupp för landsbygdspolitik som avses i den upphävda regionutvecklingslagen.

Lagstiftningen om finansiering av utvecklingsprojekt som gäller landsbygden

Olika projekt som direkt eller indirekt gäller regionutveckling har länge finansierats inom olika ministeriers förvaltningsområden i enlighet med lagstiftningen för respektive förvaltningsområde. Dessutom har regionala aktörer, i synnerhet landskapsförbunden, finansierat regionala och interregionala projekt.

Av gällande lagar som uttryckligen rör projekt för utveckling av landsbygden ingår de viktigaste för närvarande i lagstiftningen om jord- och skogsbruksministeriet. Med stöd av lagstiftningen inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde kan man dessutom finansiera projekt som allmänt rör utveckling av regionerna. Utvecklingsprojekt

som gäller regionerna innehåller också åtgärder för utveckling av landsbygden.

Inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde har lagstiftningen differentierats så att man med stöd av lagen om stöd för utveckling av landsbygden (1443/2006) kan stödja förutom företagsverksamhet också både av EU-delfinansierade och helt med nationella medel finansierade utvecklingsprojekt, utbildningsprojekt, allmännyttiga investeringar och samordningsprojekt. Trots tillämpningsområdet är lagen närmast avsedd för genomförandet av EU:s landsbygdsprogram. De projekt som stöds är vanligen antingen lokala eller regionala, även om riksomfattande projekt inte har ställts utanför lagens tillämpningsområde. Med stöd av lagen genomförs för närvarande Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland, som finansieras med medel ur Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU).

Med stöd av forskningsfinansieringslagen genomförs i sin tur övergripande landsbygd-sinriktade forsknings- och utvecklingsprojekt av intresse på riksplånet vilka finansieras enbart med nationella medel.

Förutom för forskning kring jordbruk och livsmedelsekonomi kan understöd med stöd av forskningsfinansieringslagen beviljas för forsknings- och utvecklingsverksamhet som på ett för hela riket betydelsefullt sätt främjar landsbygdens utveckling och de landsbygds-politiska målsättningarna. Forskningsfinansieringslagen gäller inte understöd som beviljas för sådan utveckling av landsbygden där Europeiska unionen (EU) tar del i finansieringen.

Understöd enligt forskningsfinansieringslagen kan av medel som för ändamålet använts i statsbudgeten eller i dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsfond beviljas sådana fysiska personer, privaträttsliga sammanslutningar och offentligrättsliga samfund eller stiftelser som har tillräckliga förutsättningar att genomföra projekt. Nödvändiga och skäligen kostnader för verksamheten är stödberättigande, dock så att man vid beviljandet av understöd har beaktat villkoren och begränsningarna för beviljande av statligt stöd enligt artikel 87 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

Dessutom finns närmare bestämmelser om verksamhet som stöds, understödets högsta belopp, godtagbara kostnader och förfarande i statsrådets förordning om finansiering av riksomfattande utveckling av och forskning kring landsbygden samt av forskning kring jordbruk och livsmedelsekonomi (35/2009). Det viktiga är att understöd kan beviljas bara för projekt som är fastställda till mål, innehåll och varaktighet. Understödet kan täcka de godtagbara kostnaderna helt och hållet. Godtagbara kostnader är kostnader som orsakas av löner och motsvarande utgifter, anskaffning av köpta tjänster, tillbehör och nyttjanderätter samt publicering och översättning av projektresultaten. Även omkostnader som fördelas till projektet är stödberättigande. På understöden tillämpas dessutom statsunderstödslagen (688/2001).

Understöd ska sökas hos jord- och skogsbruksministeriet, som beviljar och betalar ut understödet. I 6 § i forskningsfinansieringslagen finns dessutom bestämmelser om den samarbetsgrupp för landsbygdspolitik som avses i 17 § i regionutvecklingslagen (602/2002) och som finns i anslutning till jord- och skogsbruksministeriet. Enligt 6 § 1 mom. i forskningsfinansieringslagen ska samarbetsgruppen ge utlåtande om fördelningen av de disponibla medlen för den riksomfattande utveckling av och forskning kring landsbygden som avses i den lagen.

Lagstiftningen om finansiering av regionutvecklingsprojekt

Inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde kan projekt i sin tur finansieras med stöd av lagen om finansiering av vissa program och projekt inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde (1652/2009), nedan kallad ANM:s finansieringslag. Lagen tillämpas på stöd som beviljas inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde för sådana regionala och rikstäckande program och projekt som syftar till utveckling av regionerna, utveckling av landsbygden och till ökning av den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen av regionerna och som finansieras med ett anslag som tagits in i statsbudgeten.

Lagen tillämpas på både projekt som finansieras med medel ur EU:s strukturfonder och projekt som helt finansieras med nationella medel. Förutom ANM:s finansieringslag tillämpas även statsunderstödslagen.

Stöd enligt lagen kan beviljas av landskapsförbunden och närings-, trafik- och miljöcentralerna för utvecklingsprojekt som delfinansieras genom Europeiska socialfonden samt av arbets- och näringsministeriet för utvecklingsprojekt som berör fler än en region eller som viktiga för hela riket. I praktiken har arbets- och näringsministeriet finansierat i första hand riksomfattande utvecklingsprojekt.

Offentligrättsliga och privaträttsliga juridiska personer kan vara stödmottagare. Stödet kan beviljas för gemensamma projekt och det kan också på vissa villkor överföras. För att stöd ska beviljas krävs det bl.a. att stödmottagaren har ekonomiska och andra förutsättningar att genomföra projektet och att stödet är motiverat med tanke på målen för användningen av stödet. Dessutom ska stödet på ett betydande sätt bidra till genomförandet av projektet. Stödet får inte täcka det fulla beloppet av kostnaderna för projektet. Den som ansöker om stöd ska delta i de kostnader som orsakas av projektet, om det inte finns särskilda skäl att avvika från detta. Stödet ska sökas hos den myndighet som beviljar stöd, och stöd kan beviljas endast för kostnader som har uppkommit efter ansökan om stöd. I lagen finns också bestämmelser om återkrav av stöd. Närmare bestämmelser än bestämmelserna i lagen har utfärdats genom statsrådets förordning om finansiering av vissa program och projekt inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde (1695/2009). I förordningen föreskrivs om stödobjekt, stödnivåer, överföring av stöd och gemensamma projekt. Dessutom innehåller den bestämmelser om vad som åtminstone ska framgå av ansökan och stödbeslutet och om godtagbara kostnader. Godtagbara kostnader för utvecklingsprojekt är för genomförandet av projektet nödvändiga och rimliga kostnader enligt följande: löne- och arvodeskostnader och lagstadgade kostnader i anslutning till dem, resekostnader, köpta tjänster, hyreskostnader och andra specificerade kostnader som direkt följer av att projektet genomförs.

Finansiering av forskningsprojekt som gäller jordbruk och livsmedelsekonomi

En betydande del av den forskning kring jordbruk och livsmedelsindustri som genomförs med finansiering inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde bedrivs som forskningsverksamhet vid Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi och finansieras med anslag under moment 30.20.01 i statsbudgeten. Dessutom bedriver Livsmedelssäkerhetsverket förutom livsmedelskontroll också forskning i någon mån, vilken finansieras genom verkets omkostnader. Denna forskning är i regel långsiktig verksamhet som bundits vid resultatavtal. Forskningsinstituterna inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde kan också tillsammans med andra forskningsinstitut, universiteten och övriga aktörer delta i gemensamma forskningsprojekt som i huvudsak finansieras med medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond. Projekt kan även finansieras av det anslag som under moment 30.01.22 i statsbudgeten har anvisats för forskning och utveckling inom ministeriets förvaltningsområde. Finansiering av anslag under momentet har dock fördelats i första hand till andra sektorer vid ministeriet än jordbruk och livsmedelsekonomi.

Med stöd av lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond (657/1966) har man länge även med utvecklingsfondens medel kunnat finansiera olika jordbruksrelaterade forskningsprojekt enligt vad som vid respektive tidpunkt föreskrivits särskilt om detta i gällande lagstiftning om finansiering av forskningsprojekt. Den senaste regleringen hänför sig till den revidering av lagen om finansiering av landsbygdsnäringar (329/1999) där dess bestämmelser om finansiering av forskningsprojekt som gäller jordbruket och av riksomfattande forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller landsbygden överfördes till forskningsfinansieringslagen. Med stöd av den lagen kan understöd beviljas för forskningsverksamhet som är av övergripande nytta för jordbruk och livsmedelsekonomi.

På stöd som beviljas för forskning kring renhushållning och naturnäringar tillämpas dock lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar (45/2000).

Finansiering enligt forskningsfinansieringslagen av forskningsprojekt som gäller jordbruk och livsmedelsekonomi har genomförts helt och hållet med medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond. År 2011 har för ändamålet anvisats en bevilningsfullmakt om 6,9 miljoner euro, varav 1,6 miljoner euro är ett anslag avsett för utveckling av sektorn vilket som en engångsöverföring överförs från momentet för nationellt stöd. Med 2010 års bevilningsfullmakt om 5,3 miljoner euro har man finansierat ca 45 forskningsprojekt, av vilka 32 är nya projekt som inletts 2010. Beslut om forskningsfinansiering fattas vid marknadspolitiska enheten vid ministeriets jordbruksavdelning. Jord- och skogsbruksministeriet använder sammanlagt ca 1,5 årsverken för beredningen av, beslutsfattandet om och utbetalningen av forskningsfinansieringen.

Verksamheten för samarbetsgruppen för landsbygdspolitik

Samarbetsgruppen för landsbygdspolitik enligt 6 § 3 mom. i forskningsfinansieringslagen tillsätts av statsrådet för viss tid. Jord- och skogsbruksministeriet godkänner ett reglemente för samarbetsgruppen. Statsrådet har tillsatt den nuvarande samarbetsgruppen för mandattiden 17.7.2008—16.7.2013.

Samarbetsgruppen för landsbygdspolitik är ett förvaltningsövergripande samarbetsorgan. Den har 31 medlemmar, som företräder sju olika ministerier, region- och lokalförvaltningen, olika regionala och lokala organisationer samt olika landsbygdsorganisationer. Samarbetsgruppen arbetar som ett vidsträckt nätverk. I dess arbete deltar sammanlagt ca 500 personer från olika organisationer.

Samarbetsgruppen har till uppgift att samordna åtgärder och utforma program för att främja landsbygdens välfärd. Den nuvarande samarbetsgruppen för landsbygdspolitik vid jord- och skogsbruksministeriet har utarbetat sammanlagt fem rikstäckande landsbygdspolitiska helhetsprogram, av vilka samarbetsgruppen senast godkände programmet för 2009—2013 den 27 januari 2009.

Samarbetsgruppen arbetar också genom olika temagrupper, som är samarbetsorgan

för ett visst sakkomplex och där medlemmarna förutom förvaltningen också företräder olika organisationer, föreningar och universitet samt företagsvärlden. Grupperna är förvaltningsövergripande och tillsätts för vissa tider. För närvarande finns det 14 temagrupper, som tar fasta på temana den glesbebyggda landsbygden, välfärdsservice, frivilligorganisationernas verksamhet, kultur, naturproduktbranschen, natur- och landskapservice, boende på landsbygden, turism, MatFinland, lokal utveckling och företagande. Dessutom finns det en svensk temagrupp och en kommunikationsarbetsgrupp samt en projektgrupp som behandlar beslutsförslag som gäller riksomfattande projekt för forskning kring och utveckling av landsbygden.

Både samarbetsgruppen som helhet och temagrupperna inom sina sektorer ordnar seminarier, publicerar meddelanden, utbildningar och program samt uppföljningsrapporter. Samarbetsgruppen bedriver informationsverksamhet som omfattar bl.a. en egen publikationsserie, en webbplats, pressmeddelanden och nyhetsbrev. Dessutom ordnar den själv och deltar i andra organisationers evenemang där man diskuterar i synnerhet landsbygdens välfärd, landsbygdsnärings- och boende på landsbygden.

Samarbetsgruppen ska dessutom delta i beviljandet av understöd för forsknings- och utvecklingsverksamhet som på ett för hela riket betydelsefullt sätt främjar landsbygdens utveckling och de landsbygdspolitiska målsättningarna enligt 4 § 1 mom. i forskningsfinansieringslagen genom att ge utlåtande om fördelningen av de för finansiering av understöd disponibla medlen. De som sköter samarbetsgruppens uppgifter har däremot inte deltagit i beviljandet av understöd för sådana forskningsprojekt enligt 4 § 2 mom. i forskningsfinansieringslagen som gäller forskningsverksamhet av övergripande nytta för jordbruket och livsmedelsekonomin.

Samarbetsgruppen för landsbygdspolitik har inte några tjänstemän i huvudsyssla, utan samarbetsgruppens uppgifter vid jord- och skogsbruksministeriet utförs som tjänsteuppdrag i huvudsak vid ministeriets jordbruksavdelning. Sekreteraren för samarbetsgruppen för landsbygdspolitik har dock arbetat vid arbets- och näringsministeriet. Endast

samarbetsgruppens generalsekreterare får särskild lön för bisysslan. Vid de övriga ministerierna deltar man i samarbetsgruppens arbete som en del av de övriga tjänsteuppdragen. Själva samarbetsgruppens omkostnader består i första hand av kostnader för olika former av kommunikation och information, möten, resor och seminarier. Dessa utgifter har till stor del ingått i de kostnader för jord- och skogsbruksministeriets arbetsgrupper som har finansierats av omkostnadsanslag, samt när det gäller lönen för samarbetsgruppens sekreterare och kostnaderna för möten och publikationsverksamhet även av arbets- och näringsministeriets omkostnadsanslag.

Samarbetsgruppens övriga verksamhet än verksamhet som direkt hänförs till finansiering av projekt har krävt en arbetsinsats motsvarande 3—4 årsverken vid jord- och skogsbruksministeriet. För finansieringen av projekt har det krävts en arbetsinsats motsvarande 1—2 årsverken.

Finansieringen av riksomfattande forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller landsbygden

Riksomfattande projekt enligt forskningsfinansieringslagen för forskning kring och utveckling av landsbygden har finansierats av anslag under moment 30.10.63 i statsbudgeten och med medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond. Projekten har oftast genomförts av universitet eller enheter i anslutning till dem, men också av andra forsknings- och utvecklingsorganisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Finansiering har kunnat beviljas även företag och privatpersoner, om det aktuella projektet har varit allmännyttigt och riksomfattande. Projektfinansiering beviljas på särskild ansökan. Jord- och skogsbruksministeriet har beslutat om finansieringen.

Riksomfattande projekt för forskning kring och utveckling av landsbygden har i huvudsak finansierats av ett reservationsanslag om i genomsnitt 3 miljoner euro i statsbudgeten. Av anslaget har årligen finansierats ca 50 projekt. Projekten är till övervägande del fleråriga, men finansieringsbesluten har i regel fattats för ett år i taget. För de finansierade projekten har man kunnat ansöka om un-

derstöd som gällt projektet i form av ett fortsatt projekt. Understödsbeloppen har varierat från 10 000 euro till ca 150 000 euro, men för det mesta har understödsbeloppet rört sig kring 50 000 euro per sökande. Av anslaget har man dessutom delfinansierat sju tidsbundna landsbygdsprofessurer. Av anslaget är 0,85 miljoner euro avsett för riksomfattande utveckling av byaverksamheten.

Förutom statsbudgeterade medel har olika projekt årligen tilldelats också 510 000 euro av medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond i enlighet med dispositionsplanen för fonden. Cirka 15 sådana projekt har finansierats per år. De projekt som beviljats stöd och hanteringen av dem har inte avvikit från det som gällt för de projekt som finansierats av anslag i statsbudgeten.

Samarbetsgruppen för landsbygdspolitik har planerat tema- och insatsområdena för den finansiering som används för projektunderstöd. Efter det har samarbetsgruppen årligen lämnat ett utlåtande om saken till jord- och skogsbruksministeriet, som efter att få utlåtandet har öppnat ansökningsomgången. Innan ministeriet har fattat beslut om understödsansökningarna har de behandlats i samarbetsgruppens projektgrupp. Beslut om finansiering av projekten har fattats som sedvanligt tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet, dvs. vid jordbruksavdelningens enhet för utveckling av landsbygden.

På det hela taget har flera personer vid jord- och skogsbruksministeriet tagit del i arbetet för att genomföra och finansiera projektverksamheten. Sammanlagt sex tjänstemän har dels i huvudsyssla, dels vid sidan om annan verksamhet fullgjort uppgifter i anslutning till samarbetsgruppen för landsbygdspolitik och finansieringen av forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller landsbygden. Dessutom har anställda vid avdelningens enhet för ekonomi och utveckling haft hand om utbetalningen av understöd. Vid jord- och skogsbruksministeriet har verksamheten för samarbetsgruppen för landsbygdspolitik och beslut om understöd för riksomfattande forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller landsbygden i huvudsak koncentrerats till sektionen för landsbygdspolitik vid jordbruksavdelningens enhet för utveckling av landsbygden. Fyra per-

soner har varit placerade vid sektionen, av vilka tre är ordinarie tjänstemän och en visstidsanställd så att hälften av dennes uppgifter hör till uppgifterna för samarbetsgruppen för landsbygdspolitik. Den andelen finansieras av anslag som anvisats för utveckling av landsbygden. Utanför sektionen sköter en annan tjänstemän i tjänsteförhållande för viss tid på motsvarande sätt samarbetsgruppens uppgifter som hälften av sin arbetsinsats, vilket finansieras på samma sätt. I statsminister Jyrki Katainens regeringsprogram har man kommit överens om att sektionen för landsbygdspolitik ska överföras till arbets- och näringsministeriet.

2.2 Bedömning av nuläget

Utveckling av landsbygden

Olika slags styrning av regionutvecklingen genomförs inom flera ministeriers förvaltningsområde. Efter det att arbets- och näringsministeriet inrättades har det ministeriet haft huvudansvaret för utvecklingen av regionerna. Vid arbets- och näringsministeriet har man också utarbetat statsrådets principbeslut om utveckling av landsbygden, vilket godkändes den 24 februari 2011. Även principbeslut om skärgårdspolitik och om stadspolitiken har utarbetats.

Jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde har däremot haft en naturlig koppling till landsbygdsutvecklingen eftersom jord- och skogsbruk är en viktig näring på landsbygden. Jord- och skogsbruksministeriet ansvarar dessutom för genomförandet av sådana program enligt Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling som gäller utveckling av landsbygden även i vidare bemärkelse, inte bara utveckling av jord- och skogsbruket.

När de disponibla medlen och de personella resurserna blir allt njuigare är det dock ändamålsenligt att koncentrera och effektivisera även administreringen av landsbygdsutvecklingen. Landsbygdspolitik i anslutning till utveckling av regionerna liksom även skärgårds- och stadspolitik hör redan i dag till arbets- och näringsministeriets uppgifter. Det är ändamålsenligt att komplettera arbets- och näringsministeriets uppgifter till denna

del genom att överföra merparten av uppgifterna för samarbetsgruppen för landsbygdspolitik och av de tjänster som behövs för skötseln av uppgifterna samt centrala tjänstemän från jord- och skogsbruksministeriet till arbets- och näringsministeriet. Verksamheten för samarbetsgruppen för landsbygdspolitik liksom den nationella finansieringen av landsbygdsprojekt bör vidareutvecklas på bredare front som ett led i regionutvecklingen i övrigt. Vid jord- och skogsbruksministeriet är det däremot ändamålsenligt att koncentrera sig särskilt på att administrera EU:s landsbygdsutvecklingsprogram eftersom de kräver specialkompetens och har kopplingar till den gemensamma jordbrukspolitiken. Det att finansieringen av forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller landsbygden finns i anslutning till arbets- och näringsministeriet kompletterar den övriga regionutvecklingen, som genomförs med hjälp av landskapspengar. Vid jord- och skogsbruksministeriet kommer i vilket fall som helst alltså att finnas en betydande del av verksamheten för landsbygdsutveckling med anledning av genomförandet av EU:s landsbygdsutvecklingsprogram, som ministeriet ansvarar för.

Samarbetsgruppen för landsbygdspolitik arbetar på nätverksbasis. Det har inte varit essentiellt för samarbetsgruppens verksamhet att den finns uttryckligen i anslutning till jord- och skogsbruksministeriet, utan det viktiga har varit att samarbetsgruppen har de verksamhetsförutsättningar den behöver. Det att förutsättningarna överförs från ett ministerium till ett annat påverkar nästan inte alls samarbetsgruppens arbete. De övriga ministerierna, jord- och skogsbruksministeriet inbegripet, kommer alltså att kunna ta del i samarbetsgruppens arbete och uppgifter.

Forskning kring och utveckling av jordbruk och livsmedelsekonomi

Även om största delen av den forskning som genomförs och finansieras inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde bedrivs som forskning eller genomförs som gemensamma forskningsprojekt vid Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi har denna forskningsfinansiering varit speciellt viktig för forskningspro-

jekt som gäller jordbruk och livsmedelsekonomi enligt forskningsfinansieringslagen, eftersom den främjar hållbar konkurrenskraft och lönsamhet för näringarna.

Det har dessutom gått smidigt att styra prioriteringarna för forskningsprojekt enligt forskningsfinansieringslagen och på så vis har man till och med mycket snabbt fått i gång projekt där man relativt snabbt har behövt nå resultat. Denna finansiering är ett mycket viktigt instrument för jord- och skogsbruksministeriet när man behöver sådana snabbare rapporter till stöd för förvaltningen och politiken som det kan vara svårt att få in i forskningsinstitutens långsiktigare forskningsprogram. Samtidigt ger finansieringen ministeriet möjlighet att beställa en undersökning eller utredning från den instans som är bäst, eftersom de bästa sakkunniga inom vissa sektorer inom ansvarsområdet finns utanför ministeriets egen sektor av forskningsinstitut, t.ex. vid ett universitet eller andra forskningsinstitut. Finansieringen ger också möjlighet att låta genomföra multidisciplinära projekt och samtidigt främja samarbetet mellan universiteten och forskningsinstituten. Inom jordbruks- och livsmedelssektorn bedrivs också aktivt internationellt samarbete mellan forskningsfinansierarna, och ministeriet har kunnat delta i nordiska och EU:s gemensamma forskningsinitiativ, som bidrar till branschutvecklingen genom internationellt samarbete i sådana fall då en gemensam satsning skapar bättre förutsättningar för att utveckla branschen.

Det är därför alltjämt ändamålsenligt att forskningsprojekt som gäller jordbruk och livsmedelsekonomi finansieras med medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond. Det är speciellt nödvändigt att finansiera sådana forskningsprojekt utifrån vilka man dels kan bedöma olika slags program och stödsystemens funktion, dels kan få sådan ny information som kan främja hållbar konkurrenskraft och lönsamhet för jordbruket och livsmedelsekonomin. För att de projekt som stöds ska kunna bilda ändamålsenliga helheter är det dock ändamålsenligt att låta finansieringen omfatta även åtgärder som gäller utveckling av branschen.

Det är därför ändamålsenligt att forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller jordbruk

och livsmedelsekonomi finansieras med medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond på i huvudsak nuvarande sätt med beaktande av forskningens nära anknytning till utvecklingen av branschen.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Syftet med denna proposition är att utarbetandet av sådana nationella program och utvecklingsplaner för landsbygden som avses i 2 § 1 mom. i lagen om utveckling av regionerna samt finansieringen av programmen ska koncentreras till arbets- och näringsministeriet. I detta ingår även att samarbetsgruppen för landsbygdspolitik överförs till arbets- och näringsministeriet. Också efter överföringen kommer samarbetsgruppen för landsbygdspolitik att med nuvarande verksamhetsformer fortsätta som ett samarbetsorgan för flera olika förvaltningsområden och intressentgrupper. Även jord- och skogsbruksministeriet kommer att ta del i dess verksamhet.

Det föreslås därför att samarbetsgruppen för landsbygdspolitik inte längre ska finnas i anslutning till jord- och skogsbruksministeriet. I och med ändringarna enligt lagförslagen kommer tonvikten i samarbetsgruppens verksamhet liksom merparten av finansieringen av de nuvarande riksomfattande utvecklings- och forskningsprojekt som gäller landsbygden att överföras till arbets- och näringsministeriet. Detta genomförs så att uppgifterna och de centrala personalresurserna överförs till arbets- och näringsministeriet, vilket beaktas i statsbudgeten genom att de medel som använts för finansiering av verksamheten för samarbetsgruppen för landsbygdspolitik och av riksomfattande utvecklings- och forskningsprojekt som gäller landsbygden anvisas arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde och genom att behövliga tjänster och de som innehar dem överförs till arbets- och näringsministeriet från 2012. På finansieringen av den överförda projektverksamheten tillämpas arbets- och näringsministeriets lag om finansiering av vissa program och projekt inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. På samarbetsgruppen för landsbygdspolitik tillämpas bestäm-

melserna om samarbetsgrupper i 9 § i lagen om utveckling av regionerna.

Inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde kommer man i huvudsak att avstå från den nationella finansiering av riksomfattande forskning kring och utveckling av landsbygden vilken genomförts helt med nationella medel. Finansieringen av övergripande landsbygdsprojekt kommer att fortsätta bara i liten omfattning med medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond och i samband med stödjande av forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller jordbruk och livsmedelsekonomi. Målet är att man ur fonden ska anvisa motsvarande belopp för ändamålet som hittills, dock med hänsyn till de disponibla medlen i gårdsbrukets utvecklingsfond. Forskningsinstitutet får naturligtvis genomföra även forskningsprojekt som gäller utveckling av landsbygden med medel för sedvanliga verksamhetsutgifter. Likaså kommer man alltjämt att som gemensamma forskningsprojekt finansiera forskning som delvis kan gälla landsbygden och utvecklingen av den, även om huvudvikten i forskningen ligger någon annanstans.

Det är inte meningen att innehållet i och omfattningen av själva projektverksamheten för riksomfattande forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller landsbygden eller förutsättningarna för finansiering av dem ska förändras avsevärt på grund av den administrativa överföringen. Det är likaså meningen att verksamheten för samarbetsgruppen för landsbygdspolitik ska fortsätta med i huvudsak nuvarande verksamhetsformer och mål också efter det att verksamheten och de anslag, tjänster och personalresurser som behövs för detta har överförts till arbets- och näringsministeriet. Avsikten är att samarbetsgruppen för landsbygdspolitik också i anslutning till arbets- och näringsministeriet ska föreslå sådana objekt för utveckling av och forskning kring landsbygden som kan finansieras med medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond.

Det primära syftet med propositionen är att genom överföringen stärka landsbygdsutvecklingens samband med det övriga systemet för utveckling och planering som gäller regionerna samt med närings-, trafik- och miljöcentralernas styrning. Genom överfö-

ringen främjas möjligheterna att beakta landsbygdsutvecklingsfrågor när statsrådet beslutar om målen för regionutvecklingen, i principbeslut enligt regionernas särdrag och vid beredningen av olika ministeriers regionstrategier. Överföringen innebär att arbets- och näringsministeriet får nya arbetsformer och nätverk för utveckling av landsbygden. Det är meningen att deras ställning och betydelse som en del av systemet för regionutveckling ska stärkas. Överföringen underlättar också möjligheterna att utveckla och ta i bruk verksamhetsformer för lokal utveckling, stärker samarbetet mellan den offentliga, privata och tredje sektorn när det gäller att utveckla regionerna samt främjar möjligheterna att beakta deras verksamhetsformer i systemet för utveckling och planering av regionerna samt i närings-, trafik- och miljöcentralernas styrning.

Jord- och skogsbruksministeriet kommer däremot fortsättningsvis att ansvara för de EU-delfinansierade landsbygdsprogrammen. Vid jord- och skogsbruksministeriet kommer man således alltjämt att administrera inte bara utarbetandet och genomförandet av EU:s landsbygdsprogram utan också de stödssystem som ingår i programmen. Det är ändamålsenligt att dessa kvarstår inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde med hänsyn till att programmen tar fasta på kompensationsbidrag och miljöstöd för gårdsbruksenheter samt utveckling av jordbrukets struktur.

Finansieringen av projekt som gäller jordbruk och livsmedelsekonomi kommer att göras tydligare så att finansieringen förutom forskningsprojekt också kan gälla projekt som omfattar utvecklingsåtgärder. Eftersom finansieringen även hittills har gällt tillämpad forskning där målet är att forskningsrönen så snabbt som möjligt ska bli till nytta för näringen har gränsen mellan forskning och utveckling varit otydlig. Den föreslagna ändringen kommer att undanröja ovetenskapen om omfattningen av och innehållet i stödberättigande projekt. Det är ytterst viktigt att forskningsrönen kommer till användning så bra som möjligt, och när man planerar forskningsprojekt måste man alltid dryfta projektens praktiska tillämpning, vilket innebär att

projekten också till denna del bör riktas till utveckling av näringen.

Med anledning av det som anförts ovan föreslås det att forskningsfinansieringslagen omarbetas. Det behövs inga stora ändringar av lagen, men på grund av antalet ändringar är det ändamålsenligt att stifta en helt ny lag. Huvudvikten kommer att läggas vid finansiering av forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller jordbruk och livsmedelsekonomi, men finansiering ska alltså kunna beviljas även för övergripande utvecklings- och forskningsprojekt som gäller landsbygden. Bestämmelserna om samarbetsgruppen för landsbygdspolitik utgår. På motsvarande sätt föreslås det att ANM:s projektfansieringslag ändras så att bestämmelserna om stöd som beviljas av arbets- och näringsministeriet kompletteras med rätt att bevilja finansiering för rikstäckande utvecklings- och forskningsprojekt som gäller landsbygden. I lagen föreslås dessutom vissa ändringar av teknisk natur.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Enligt de föreslagna ändringarna kommer det nationella landsbygdpolitiska helhetsprogrammet och de riksomfattande landsbygdsprojekten att administreras av arbets- och näringsministeriet. Det här kommer att effektivisera programarbetet kring utveckling av regionerna och förenhetliga målen och prioriteringarna i verksamheten. Samarbetet mellan jord- och skogsbruksministeriet och arbets- och näringsministeriet kommer dock alltså att kvarstå, dels på grund av deltagandet i arbetet inom samarbetsgruppen för landsbygdspolitik och i olika arbetsgrupper, dels på grund av samordningen av nationella och EU-delfinansierade program. Koncentrationen kommer att effektivisera en samordnad användning av olika medel avsedda för utveckling av regionerna och kommer därmed att ge programverksamheten större genomslag.

När verksamheten för samarbetsgruppen för landsbygdspolitik och stödjandet av nationellt finansierade riksomfattande forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller

landsbygden i huvudsak överförs till ett annat ministerium måste överföringen av såväl tjänster och personella resurser som omkostnadsanslagen liksom överföringen av disponibla anslag för projektverksamhet och riksomfattande statsunderstöd för byaverksamhet beaktas i den årliga statsbudgeten. När det gäller jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde har det i statsbudgeten för 2012 föreslagits att det som avdrag på grund av överföringen av tre tjänster beaktas ett belopp som motsvarar lönerna för dem som innehar dessa tjänster och ett belopp som motsvarar omkostnadsanslagen för samarbetsgruppen för landsbygdspolitik. I budgeten beaktas beloppen på motsvarande sätt som tillägg inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Förutom överföringen av omkostnadsanslag kommer således reservationsanslaget under moment 30.10.63 i statsbudgeten att utgå och motsvarande anslagstillägg att beaktas under moment 32.50.62 under arbets- och näringsministeriets huvudtitel. Anslaget för 2012 uppgår till 3,023 miljoner euro. Av anslaget finansieras dessutom lönekostnaderna för en tjänst samt de kostnader som i övrigt följer av samarbetsgruppens förvaltning, kommunikation och samarbetsgruppens motsvarande egna verksamhet. Efter överföringen kommer således utgifterna för verksamheten för samarbetsgruppen för landsbygdpolitik, bortsett från lönekostnaderna för de tre tjänsterna, i huvudsak att täckas av anslag som anvisats för utveckling av och forskning kring landsbygden. De huvudsakliga finansieringsobjekten för anslaget kommer dock att vara understöd för forsknings- och utvecklingsprojekt, nuvarande kostnader för främjande av byaverksamhet samt en del av lönekostnaderna för vissa forskningsprofessorer.

I den årliga dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsfond reserveras fortsättningsvis bevillningsfullmakt för understöd till övergripande forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller landsbygden. Målet är att finansieringen av dessa projekt årligen ska anvisas en bevillningsfullmakt av motsvarande storlek som för närvarande. Hittills har den årliga bevillningsfullmakten varit 0,51 miljoner euro.

Med hänsyn till de avtagande medlen i gårdsbrukets utvecklingsfond och den njujga bevilningsfullmakt som för närvarande använts för ändamålet är det inte ändamålsenligt att vid jord- och skogsbruksministeriet ha anställda som behövs särskilt för att administrera verksamheten vid jord- och skogsbruksministeriet, utan projekten kommer att administreras i anslutning till forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller jordbruk och livsmedelsekonomi. I enlighet med regeringsprogrammet kommer de anställda vid den sektion som behandlat samarbetsgruppens ärenden och riksomfattande landsbygdsprojekt att överföras till arbets- och näringsministeriet. Samarbetsgruppen för landsbygds politik kommer dock alltjämt att delta i beredningen av finansieringen av övergripande landsbygdsprojekt som administreras av jord- och skogsbruksministeriet genom att årligen lämna jord- och skogsbruksministeriet ett förslag om prioriteringarna för finansieringen och vid behov yttra sig om projektförslagen.

Även administreringen av sådana projekt för landsbygdsutveckling som beviljats stöd av jord- och skogsbruksministeriet men där utbetalningen eller något annat genomförande ännu inte har slutförts kommer att överföras på arbets- och näringsministeriets ansvar till den del understödet har beviljats av anslag i statsbudgeten. För detta överförs till arbets- och näringsministeriet också de oanvända beloppen av reservationsanslaget för 2010 och 2011, handlingarna och registren. Till arbets- och näringsministeriet överförs dessutom för avgörande de ansökningar som lämnas in till jord- och skogsbruksministeriet 2011 men som avgörs under första hälften av 2012 utgående från anslaget i budgeten för 2012 eller oanvända medel av anslagen i budgetarna för 2010 och 2011. I budgetpropositionen för 2012 föreslås det att det aktuella reservationsanslaget för 2012 överförs till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. De ansökningar som gäller finansiering med medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond eller där finansiering kan beviljas av dessa medel avgörs dock vid jord- och skogsbruksministeriet.

Det har beräknats att vid ingången av 2012 kommer sådana projektbeslut där man efter

lagens ikraftträdande ska genomföra utbetalningar efter överföringen att motsvara sammanlagt ca 0,6 miljoner euro. Behovet minskar varje år så att utbetalningarna enligt jord- och skogsbruksministeriets projektbeslut beräknas upphöra 2013.

Understöd som beviljats av medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond kommer dock till alla delar att betalas fullt ut från jord- och skogsbruksministeriet. Vid ingången av 2012 beräknas sådana understöd fortfarande finnas till ett belopp som motsvarar ca 0,1 miljon euro.

Antalet stödbeslut som gällt landsbygdsprojekt med finansiering av budgetanslag och som behandlats av samarbetsgruppen har rört sig kring 50 per år. Motsvarande beslut om det anslag om 0,51 miljoner euro för landsbygdsforskning som gårdsbrukets utvecklingsfond anvisat de senaste åren har rört sig kring 10–15 per år. Årligen fattas det 2–3 utbetalningsbeslut per understödsbeslut.

Stödandet av forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller jordbruk och livsmedelsekonomi kommer att fortsätta i samma omfattning som tidigare. I dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsfond kommer dessa projekt alltjämt att anvisas ca 5 miljoner euro per år. Med beloppet kommer man att stödja i genomsnitt ca 40 projekt per år.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Sektionen för landsbygds politik vid enheten för utveckling av landsbygden vid jord- och skogsbruksministeriets jordbruksavdelning och sektionens uppgifter kommer att överföras till arbets- och näringsministeriet. Överföringen gäller tre ordinarie tjänster och en tidsbegränsad tjänst och dem som innehar tjänsterna. Lönen för den som står i det överförda tjänsteförhållandet för viss tid kommer att finansieras av anslag för utveckling av landsbygden. Lönekostnaden motsvarar de lönekostnader vid ministeriet som också hittills finansierats av dessa anslag.

För överföringen av personerna och verksamheten krävs det vissa personalarrangemang vid jord- och skogsbruksministeriet och en smärre ändring i organisationsstrukturen för jordbruksavdelningen. Dessutom

måste man se över vissa av ministeriets förfaranden och kommunikationsformer.

Genom omorganiseringen av verksamheten eftersträvas en betydande nedskärning i användningen av de personalresurser som vid jord- och skogsbruksministeriet används för den nationella finansieringen av landsbygdsprojekt. Vid jord- och skogsbruksministeriet deltar däremot flera personer i samarbetet för samarbetsgruppen för landsbygds politik i egenskap av sakkunniga i fråga om sina egna uppgifter. Det beräknas att dessa uppgifter kommer att motsvara sammanlagt ett årsverke.

Vid arbets- och näringsministeriet kommer verksamheten för samarbetsgruppen för landsbygds politik liksom även stödandet av riksomfattande forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller landsbygden att fortsätta i huvudsak med nuvarande verksamhetsformer som en del av verksamheten vid ministeriets regionalavdelning. Samarbetet mellan ministerierna och samlingspartnerna kommer i huvudsak att fortsätta enligt nuvarande verksamhetsformer. Man har förberett sig inför beviljnings- och utbetalningsåtgärderna i fråga om forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller landsbygden.

4.3 Övriga konsekvenser

De föreslagna ändringarna skapar större klarhet i styrningen av landsbygdsutvecklingen som en del av systemet för utveckling av regionerna och förenhetligar prioriteringarna när de rikstäckande målen för regionutvecklingen utformas. Den föreslagna ändringen effektiviserar programmets genomslag när aktörerna utplaceras så effektivt som möjligt inom förvaltningen.

Den föreslagna ändringen förutsätter att man till vissa delar ser över verksamhetsformerna när man i enlighet med statsrådets riktlinjer samordnar den nationella och den EU-delfinansierade landsbygdsutvecklingen.

Den föreslagna ändringen har inte några andra nämnvärda konsekvenser utanför förvaltningen. Under övergångsperioden gäller det att informera särskilt noga om ändringen för att stödmottagarna inte ska bli lidande till följd av ändringen.

5 Beredningen av propositionen

I regeringsprogrammet för statsminister Katainens regering har man kommit överens om att sektionen för landsbygds politik, som för närvarande finns vid enheten för utveckling av landsbygden vid jord- och skogsbruksministeriets jordbruksavdelning, ska flyttas till arbets- och näringsministeriet.

Denna proposition har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet i samarbete med arbets- och näringsministeriet i enlighet med riktlinjerna i regeringsprogrammet.

Propositionen sändes på remiss till kommunikationsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, miljöministeriet, statsrådets kansli, Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi, landskapsförbunden storrådesvis, samlingsgruppen för landsbygds politik, Agronomförbundet rf och Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade FOSU rf.

Remissyttranden lämnades av undervisnings- och kulturministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, statsrådets kansli, Närings- trafik- och miljöcentralen i Norra Östbotten, Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf, Lapplands förbund, Norra Savolax förbund, Egentliga Finlands förbund, Akava rf, FOSU rf och samlingsgruppen för landsbygds politik. Dessutom tillkännagav finansministeriet att det inte har några kommentarer.

I många remissyttranden framfördes oro för att finansieringen och personalresurserna för riksomfattande forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller landsbygden och för verksamheten för samlingsgruppen för landsbygds politik inte kommer att vara tillräckliga i anslutning till arbets- och näringsministeriet, oro för hur den nuvarande karaktären hos och omfattningen av samlingsgruppens arbete ska kunna bevaras samt oro för att antalet personer som överförs inte är tillräckligt. Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi betonade konflikten mellan

det forskningsbehov som följer av regeringsprogrammet å ena sidan och de avtagande forskningsanslagen å andra sidan samt betydelsen av projektförfinansiering från samarbetsgruppen för landsbygdspolitik. Arbetstagarorganisationerna betonade vikten av att genomföra samarbetsförfaranden enligt lagen om samarbete mellan statens ämbetsverk och inrättningar (651/1988) innan beslut om överföringarna fattas samt vikten av att utreda ställningen för visstidsanställda. I remissyttrandena framfördes dessutom önskemål om att motiveringen borde preciseras och delvis ändras samt några ändringsförslag av teknisk natur.

Med anledning av remissyttrandena har motiveringen precisrats och förtydligats till vissa delar samt har föreslagna korrigeringar tagits in i mån av möjlighet. Eftersom antalet personer som överförs följer direkt av regeringsprogrammet har propositionen inte ändrats på den punkten.

I början av juli inleddes samarbetsförfaranden mellan dem som ska överföras och dem som blir kvar vid jord- och skogsbruksmini-

steriet. Avsikten är att förfarandena ska genomföras till alla delar innan riksdagen har avslutat behandlingen av ärendet. Före överföringen kommer man att föra i 8 § i lagen om samarbete mellan statens ämbetsverk och inrättningar avsedda förhandlingar med dem som berörs av överföringen och konsekvenserna av den och kommer man preliminärt att komma överens om uppgiftsbeskrivningarna för dem som överförs till arbets- och näringsministeriet.

Beloppet av disponibla medel för forsknings- och utvecklingsprojekt avgörs i sin tur inom ramen för disponibla medel i samband med det årliga beslutet om statsbudgeten och dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsfond.

6 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2012 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om finansiering av forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller jordbruk och livsmedelsekonomi samt landsbygden

1 §. Tillämpningsområde. Enligt 1 mom. ska lagen tillämpas då understöd beviljas för forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller jordbruk och livsmedelsekonomi samt landsbygden. På projektstöd som ingår i programmet för utveckling av landsbygden ska enligt 2 mom. lagen om stöd för utveckling av landsbygden (1443/2006) fortfarande tillämpas. Likaså gäller att lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar (45/2000) och lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar (986/2011) ska tillämpas på stöd för forskning kring renhushållning och naturnäringar tillämpas. Efter det att den förstnämnda lagen har upphävts

genom lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar ska den lagen tillämpas på projekten.

Bestämmelserna i paragrafen motsvarar i huvudsak 1 § i forskningsfinansieringslagen. Det föreslås dock att lagen och dess tillämpningsområde preciseras genom att även forskningsprojekt som gäller jordbruk och livsmedelsekonomi nämns explicit. Det här är ändamålsenligt eftersom det ofta inte är helt entydigt när det är fråga om egentlig forskning eller när det handlar om att göra forskningsrön tillgängliga som information och verksamhet inom näringsverksamheten. Avsikten är dessutom att främja och förnsnabba utnyttjandet av forskningsrön inom näringsverksamheten. Ändringen påverkar inte stödverksamhetens omfattning.

2 §. Finansiering. Enligt den föreslagna paragrafen ska understöd kunna beviljas av medel som för ändamålet anvisats i statsbudgeten eller i dispositionsplanen för gårdsbru-

kets utvecklingsfond. Bestämmelsen motsvarar 2 § i forskningsfinansieringslagen.

Det är meningen att det nuvarande anslaget för riksomfattande forskning kring och utveckling av landsbygden under moment 30.10.63 i statsbudgeten ska slopas och att anslaget ska överföras till moment 32.50.62 under arbets- och näringsministeriets huvudtitel. Den föreslagna bestämmelsen utesluter inte möjligheten att med stöd av lag bevilja understöd med stöd av den nya lagen om finansiering av forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller jordbruk och livsmedels ekonomi samt landsbygden även av ett anslag i statsbudgeten, om detta anses vara en ändamålsenligare lösning utöver eller i stället för finansiering från gårdsbrukets utvecklingsfond och om det anvisas anslag för ändamålet.

3 §. Understödstagare. Det föreslås att understöd ska kunna beviljas sådana fysiska personer, privaträttsliga sammanslutningar och offentligrättsliga samfund eller stiftelser som har tillräckliga förutsättningar att genomföra forsknings- eller utvecklingsprojekt. Bestämmelsen motsvarar direkt 3 § i forskningsfinansieringslagen.

4 §. Verksamhet som understöds. Understöd ska kunna beviljas för forsknings- och utvecklingsverksamhet av övergripande nytta för jordbruket och livsmedelsekonomin.

Enligt 2 mom. ska understöd dessutom kunna beviljas för övergripande forsknings- och utvecklingsverksamhet som på ett betydelsefullt sätt främjar landsbygdens utveckling och de landsbygdspolitiska målsättningarna. Avsikten är dock att finansieringen av forsknings- och utvecklingsprojekt från och med 2012 ska styras särskilt till sådana forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller landsbygden vilka har en nära anknytning till jord- och skogsbruksministeriets grundläggande uppgifter. Finansiering ska dessutom kunna anvisas för utvärdering av program och stödsystem. Projekten ska inte behöva vara riksomfattande på samma sätt som de projekt som överförs till arbets- och näringsministeriet, men de ska fortsättningsvis vara övergripande. Skillnaden är inte betydande i sak.

Enligt 3 mom. ska understöd beviljas för nödvändiga och skäligen kostnader för verksamhet som avses i 1 och 2 mom.

I 4 mom. föreslås en bestämmelse om bemyndigande att genom förordning av statsrådet föreskriva närmare om verksamhet som understöds och om godtagbara kostnader.

Bortsett från utveckling inom projekt som gäller jordbruk och livsmedelsekonomi motsvarar paragrafen i huvudsak 4 § i forskningsfinansieringslagen.

5 §. Tillämpning av bestämmelserna om statligt stöd. I 1 mom. föreslås ett konstatrande om att på understöd som beviljas som statligt stöd enligt artikel 107 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt tillämpas de bestämmelser om villkor och begränsningar för beviljande av statliga stöd som ingår i Europeiska unionens lagstiftning.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om bemyndigande att genom förordning av statsrådet föreskriva närmare om hur bestämmelserna om statligt stöd ska tillämpas på understöd som avses i lagförslaget. Genom förordningen kommer det i huvudsak att preciseras vilka av kommissionens riktlinjer för statligt stöd som vid respektive tidpunkt ska beaktas särskilt när understöd beviljas.

Innehållet i paragrafen motsvarar 5 § i forskningsfinansieringslagen, men ändringarna i EU:s lagstiftning till följd av Lissabonfördraget har beaktats.

6 §. Tillämpning av statsunderstödslagen. I paragrafen föreslås ett konstatrande om att på understöd som avses i lagförslaget ska dessutom statsunderstödslagen tillämpas. Jord- och skogsbruksministeriet ska verka som den statsbidragsmyndighet som avses i den lagen.

Paragrafen motsvarar 6 § i forskningsfinansieringslagen.

7 §. Ikraftträdande. I paragrafen finns bestämmelser om lagens ikraftträdande och övergångsbestämmelser. I 1 mom. föreslås det att lagen träder i kraft den 1 januari 2012. Forskningsfinansieringslagen upphävs genom den nya lagen.

I 2—7 mom. föreslås bestämmelser om övergångsarrangemang. Anhängiga ansökningar som gäller stöd som beviljas av anslag i statsbudgeten kommer att överföras till arbets- och näringsministeriet för avgörande

med iakttagande av lagstiftningen för det förvaltningsområdet. Ansökningar som gäller finansiering ur gårdsbrukets utvecklingsfond samt ärenden som gäller redan beviljade understöd kommer att avgöras med iakttagande av gällande lagstiftning. Ärenden som gäller understöd som beviljats av anslag i budgeten kommer dock att överföras till arbets- och näringsministeriet för avgörande.

I övergångsbestämmelserna föreskrivs dessutom om rättigheterna och skyldigheterna för de anställda som överförs. När indelningen av ministeriernas ansvarsområden ändras kan statsrådet enligt 11 § i lagen om statsrådet (175/2003) överföra en tjänst från ett ministerium till ett annat i överensstämmelse med den ändrade inledningen av ansvarsområden. I dessa fall kan statsrådet likaså förflytta en tjänsteman som utnämns för viss tid till ett annat ministerium till utgången av den tid för vilken tjänstemannen har utnämns. Utgångspunkten enligt lagen om statsrådet är att en tillsatt tjänst kan överföras utan tjänstemannens samtycke. Förfarandet kan tillämpas om överföringen inte inverkar på tjänstemannens frihet att välja bostadsort. Vid sektionen för landsbygdspolitik vid enheten för utveckling av landsbygden vid jord- och skogsbruksministeriets jordbruksavdelning arbetar fyra personer, och av deras arbetsinsats har 3,5 årsverken använts för de landsbygdsutvecklingsuppgifter som ska överföras från jord- och skogsbruksministeriet till arbets- och näringsministeriet. De som haft hand om landsbygdsutvecklingsuppgifter utanför sektionen kommer inte att förflyttas. Lönen för en av dem har utformats på motsvarande sätt som lönen för den visstidsanställda som ska förflyttas.

Till uppgifterna för dem som överförs har vid jord- och skogsbruksministeriet hört i synnerhet uppgiften som generalsekreterare för samarbetsgruppen för landsbygdspolitik samt uppgifter i anslutning till agerande inom samarbetsgruppen och dess temagrupper, beredning och genomförande av samarbetsgruppens och dess temagruppernas uppgifter och åtgärder samt beredning och genomförande av det landsbygdspolitiska helhetsprogrammet, påverkan som gäller aktionsgruppsarbetet och byaverksamheten, medverkan i den internationella landsbygdspoli-

tiken och interaktionen mellan stad och landsbygd, prognostisering av verkningarna av olika program och åtgärder, beredning och föredragande av finansiering av riksomfattande forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller landsbygden samt uppgifter i anslutning till den nationella landsbygdspolitiken i övrigt.

Det föreslås att överföringen till arbets- och näringsministeriet av vissa landsbygdsutvecklingsuppgifter och av de anställda som har hand om dem ska genomföras i enlighet med förfarandet enligt lagen om statsrådet. Tjänstemännens anställningsvillkor kvarstår oförändrade vid överföringen. På tjänstemännens anställningsvillkor tillämpas det som överenskommit i kollektivavtal eller föreskrivs i lag. Tjänstemännen kommer att börja omfattas av tillämpningsområdet för avtalet om lönesystemet vid arbets- och näringsministeriet. Enligt § 18 i underteckningsprotokollet till statens tjänste- och arbetskollektivavtal för avtalsperioden 2010—2013 av den 28 mars 2010 har anställda som förflyttas direkt med stöd av lag rätt att under 24 månader efter övergången få minst den lön som de hade vid övergångstidpunkten, om arbetsuppdragets svårighetsgrad kvarstår på samma nivå som tidigare men månadslönen enligt lönesystemet vid det mottagande ämbetsverket är lägre än den lön som har betalats vid det överlåtande ämbetsverket.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av lagen ska få vidtas innan lagen träder i kraft.

1.2 Lagen om finansiering av vissa program och projekt inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde

1 §. Tillämpningsområde. Det föreslås att 1 mom. ändras så att lagen kan tillämpas också på program och projekt som syftar till utveckling av landsbygden. Stöd ska beviljas för sådana riksomfattande forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller landsbygden och främjar de rikstäckande målen för regionutvecklingen eller landsbygdsutvecklingsmålen enligt olika ministeriers regionstrategier eller som annars stöder den nationella landsbygdspolitiken. Här ingår bl.a. fi-

nansiering av nya verksamhetssätt, nätverk och olika slags undersökningar och utredningar.

5 §. Stödmottagare. Det föreslås att paragrafen ändras så att stöd kan beviljas förutom offentligrättsliga och privaträttsliga juridiska personer även fysiska personer. De riksomfattande forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller landsbygden och som föreslås bli överförda är också avsedda för att stödja enskilda forskningar på minst doktorsavhandlingsnivå. Fysiska personer kommer dock att beviljas stöd bara i särskilda fall där den som skriver en doktorsavhandling eller bedriver annan forskning inte är anställd hos något forskningsinstitut.

7 §. Stöd som beviljas av arbets- och näringsministeriet. Det föreslås att paragrafen ändras genom att det som tredje moment tas in en bestämmelse om arbets- och näringsministeriets rätt att bevilja stöd för riksomfattande utvecklings- och forskningsprojekt som gäller landsbygden.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2012. Lagen ska tillämpas också på projekt som anhängiga när lagen träder i kraft. På stöd som beviljats före lagens ikraftträdande ska de tidigare bestämmelserna tillämpas. Efter ikraftträdandet är arbets- och näringsministeriet behörig myndighet också för de ärenden som överförs.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Med stöd av den nya lagen om finansiering av forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller jordbruk och livsmedelsekonomi samt landsbygden kommer det att utfärdas bestämmelser om motsvarande omständigheter som de som med stöd av forskningsfinansieringslagen har reglerats genom statsrådets förordning om finansiering av riksomfattande utveckling av och forskning kring landsbygden samt av forskning kring jordbruk och livsmedelsekonomi.

Genom förordning av statsrådet begränsas de projekt som stöds enligt de disponibla medlen eller bevillningsfullmakten. Den verksamhet som understöds ska i fråga om mål, innehåll och varaktighet basera sig på

ett fastställt projekt. Resultaten av projektet ska kunna utnyttjas på bred basis och publiceras eller på något annat motsvarande sätt ges omfattande spridning. Understöd ska inte kunna beviljas för verksamhet som medför att understödet utgör statligt stöd enligt artikel 107 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Det är meningen att understöd alltså ska få beviljas till högst 100 procent av de godtagbara kostnaderna för projektet.

Bestämmelser om tiderna och förfarandena för ansökan om understöd ska utfärdas genom förordning.

För att kostnaderna ska vara stödberättigande krävs det att de är nödvändiga och skäliga med tanke på genomförandet av projektet och orsakas av löner och därmed jämförbara utgifter, köpta tjänster och motsvarande omkostnader, publicering av projektresultaten och motsvarande verksamhet samt allmänna omkostnader som fördelas på projektet.

Kostnaderna får inte ha uppkommit innan understödsansökan har lämnats in.

Bestämmelser om publicering av och information om resultaten ska också utfärdas genom förordning. Ett villkor för understödet är att äganderätten till resultaten och de immateriella rättigheter som gäller resultaten tillhör understödstagaren och att det för överföring av sådana rättigheter tas ut ersättning till marknadspris. Understödet ska inte till någon del få överföras till en part som inte uppgetts i understödsbeslutet.

Genom förordning utfärdas dessutom bestämmelser om förutsättningarna för utbetalning av stöd och om förfarandet vid utbetalning samt om den styrgrupp som vid behov ska tillsättas för projektet.

Statsrådets förordning om finansiering av vissa program och projekt inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde (1695/2009), som utfärdats med stöd av ANM:s finansieringslag, kommer att preciseras. En bestämmelse om rätt att bevilja stöd för riksomfattande forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller landsbygden kommer att fogas till 16 § i förordningen. Paragrafen gäller arbets- och näringsministeriets utvecklingsprojekt. Till förordningen fogas också närmare bestämmelser om innehållet i riks-

omfattande forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller landsbygden, de uppgifter som ska lämnas i samband med ansökan, stödets maximibelopp och publicering av projektresultaten.

Avsikten är att reglementet för statsrådet ska ändras så att arbets- och näringsministeriets ansvarsområde kompletteras med uppgifter som gäller den nationella landsbygdspolitiken. Utveckling av landsbygden kommer alltjämt att omfattas av jord- och skogsbruksministeriets ansvarsområde, eftersom ansvaret för EU:s landsbygdsutvecklingsprogram kvarstår hos det ministeriet och i enlighet med propositionen även stödjande av nationella forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller landsbygden. De föreslagna ändringarna medför dessutom att det behövs några ändringar av de förordningar och arbetsordningar som gäller ministerierna. Avsikten är att bestämmelserna om den nationella landsbygdspolitiken och samarbetsgruppen för landsbygdspolitik samt bestämmelserna om riksomfattande forsknings- och utvecklingsprojekt för landsbygden ska slopas bland bestämmelserna och föreskrifterna om jord- och skogsbruksministeriet och dess organisation och att bestämmelser och föreskrifter om de överförda uppgifterna ska fogas till de författningar och föreskrifter som gäller arbets- och näringsministeriet.

3 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2012.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I 80 § i grundlagen begränsas statsrådets möjlighet att utfärda förordningar till att gälla med stöd av ett bemyndigande i lag. Enligt 1 mom. ska genom lag utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen hör till området för lag.

De bemyndiganden att utfärda förordning som tagits in i lagförslagen gäller precisering av bestämmelserna i själva lagen. De föreslagna lagarna gäller beviljande av behovsprövade understöd, inte förmåner som de sökande har rätt till med stöd av lag. Även om det är meningen att vissa ansökningar som lämnats in med stöd av lagstiftning inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde ska överföras till arbets- och näringsministeriet, kommer bytet av förvaltningsmyndighet inte som sådant att påverka sökandens rättigheter och inte heller i det fallet handlar det om finansiering som en part har direkt rätt till. Finansieringen beror i vilket fall som helst av de disponibla medlen. Förutsättningarna för finansiering påverkas inte heller av de omständigheter som regleras genom 6 § i grundlagen.

De föreslagna lagarna kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om finansiering av forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller jordbruk och livsmedels-ekonomi samt landsbygden**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas då understöd beviljas för forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller jordbruk och livsmedels ekonomi samt landsbygden.

På projektstöd som ingår i programmet för utveckling av landsbygden tillämpas lagen om stöd för utveckling av landsbygden (1443/2006).

På stöd för forskning kring renhushållning och naturnäringar tillämpas lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar (45/2000) och lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar (986/2011).

2 §

Finansiering

Understöd kan beviljas av medel som för ändamålet anvisats i dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsfond eller i statsbudgeten.

3 §

Understödstagare

Understöd kan beviljas sådana fysiska personer, privaträttsliga sammanslutningar och offentligrättsliga samfund eller stiftelser som har tillräckliga förutsättningar att genomföra forsknings- eller utvecklingsprojekt.

4 §

Verksamhet som understöds

Understöd kan beviljas för forsknings- och utvecklingsverksamhet av övergripande nytta för jordbruket och livsmedels ekonomin.

Dessutom kan understöd beviljas för övergripande forsknings- och utvecklingsverksamhet som på ett betydelsefullt sätt främjar landsbygdens utveckling och de landsbygds-politiska målsättningarna.

Understöd beviljas för nödvändiga och skäliga kostnader för verksamhet som avses i 1 och 2 mom.

Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om verksamhet som understöds och om godtagbara kostnader.

5 §

Tillämpning av bestämmelserna om statligt stöd

Bestämmelser om förutsättningarna för och begränsning av understöd som beviljas som statligt stöd enligt artikel 107 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt finns i Europeiska unionens lagstiftning.

Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om tillämpning av bestämmelserna om statliga stöd på understöd som avses i denna lag.

6 §

Tillämpning av statsunderstödslagen

På understöd enligt denna lag tillämpas dessutom statsunderstödslagen (688/2001). Jord- och skogsbruksministeriet verkar som den statsbidragsmyndighet som avses i den lagen.

7 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .
Genom denna lag upphävs lagen om finansiering av riksomfattande utveckling av och forskning kring landsbygden samt av forskning kring jordbruk och livsmedelsekonomi (1477/2007), nedan *den lag som upphävs*.

På understöd som har beviljats innan denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

De ansökningar om understöd för verksamhet enligt 4 § 1 mom. i den lag som upphävs och som är anhängiga vid jord- och skogsbruksministeriet när denna lag träder i kraft ska överföras till arbets- och näringsministeriet för avgörande, om understödet inte beviljas av medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond. Stöd på basis av ansökningar som överförts beviljas med iakttagande av vad som i lagen om finansiering av vissa program och projekt inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde (1652/2009) föreskrivs om villkoren för stöd och om förfarandet vid beviljande av stöd. Ansökningar som gäller stöd som beviljas av medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond avgörs vid

jord- och skogsbruksministeriet med iakttagande av de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

I fråga om användning, utbetalning och övervakning av användningen, återbetalning och återkrav av samt i förekommande fall vid ändring av stödvillkoren för understöd som har beviljats för verksamhet som avses i 4 § 1 mom. i den lag som upphävs ska de bestämmelser tillämpas som gäller vid tidpunkten för beviljande av stödet samt de villkor som angetts i stödbeslutet. Om understödet har beviljats av anslag i statsbudgeten är dock arbets- och näringsministeriet behörig myndighet.

Efter det att ett redan beviljat understöd eller en ansökan om understöd har överförts till arbets- och näringsministeriet ska understödstagaren eller sökanden informeras om överföringen så snart som möjligt.

De anställda i tjänsteförhållande vid sektionen för landsbygdspolitik under enheten för utveckling av landsbygden vid jord- och skogsbruksministeriets jordbruksavdelning vilka sköter de uppgifter vid jord- och skogsbruksministeriet som överförs till arbets- och näringsministeriet samt motsvarande tjänster överförs till arbets- och näringsministeriet när denna lag träder i kraft. För överföringen av en tjänst eller ändringen av en tjänstebemärkning behövs inte tjänstemannens samtycke. De anställda som överförs behåller de rättigheter och skyldigheter som vid överföringen gäller enligt deras anställningsvillkor. Anställda som sköter tidsbegränsade uppgifter och är placerade enligt ovan övergår till anställning hos arbets- och näringsministeriet för den tid visstidsanställningen varar.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av lagen om finansiering av vissa program och projekt inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om finansiering av vissa program och projekt inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde (1652/2009) 1 § 1 mom. och 5 § samt
fogas till 6 § ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på stöd som beviljas inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde för sådana regionala och rikstäckande program och projekt som syftar till utveckling av regionerna, utveckling av landsbygden och till ökning av den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen av regionerna och som finansieras med ett anslag som tagits in i statsbudgeten, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag.

5 §

Stödmottagare

Stöd kan beviljas offentligrättsliga och privaträttsliga juridiska personer samt fysiska personer. Stödet kan beviljas flera stödmottagare gemensamt.

Närmare bestämmelser om stödmottagare får utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §

Stöd som beviljas av arbets- och näringsministeriet

Arbets- och näringsministeriet kan bevilja stöd för rikstäckande utvecklings- och forskningsprojekt som gäller landsbygden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ansökningar enligt 1 § 1 mom. som gäller utveckling av landsbygden och som är anhängiga när denna lag träder i kraft samt på stöd- och avtalsvillkor i stödbesluten liksom på andra åtgärder som krävs enligt lag tillämpas 7 § i lagen om finansiering av

forsknings- och utvecklingsprojekt som gäll- landsbygden (/).
er jordbruk och livsmedelsekonomi samt _____

Helsingfors den 5 oktober 2011

Republikens President

TARJA HALONEN

Jord- och skogsbruksminister *Jari Koskinen*

2.

Lag**om ändring av lagen om finansiering av vissa program och projekt inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om finansiering av vissa program och projekt inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde (1652/2009) 1 § 1 mom. och 5 § samt
fogas till 6 § ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

1 §

*Tillämpningsområde**Tillämpningsområde*

Denna lag tillämpas på stöd som beviljas inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde för sådana regionala och rikstäckande program och projekt som syftar till utveckling av regionerna och till ökning av den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen av regionerna och som finansieras med ett anslag som tagits in i statsbudgeten, om inte något annat följer av någon annan lag.

Denna lag tillämpas på stöd som beviljas inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde för sådana regionala och rikstäckande program och projekt som syftar till utveckling av regionerna, *utveckling av landsbygden* och till ökning av den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen av regionerna och som finansieras med ett anslag som tagits in i statsbudgeten, om inte något annat *föreskrivs* någon *annanstans* i lag.

5 §

5 §

*Stödmottagare**Stödmottagare*

Stöd kan beviljas offentligrättsliga och privaträttsliga juridiska personer. Stödet kan beviljas flera stödmottagare gemensamt.

Närmare bestämmelser om stödmottagare kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

Stöd kan beviljas offentligrättsliga och privaträttsliga juridiska personer *samt fysiska personer*. Stödet kan beviljas flera stödmottagare gemensamt.

Närmare bestämmelser om stödmottagare *får* utfärdas genom förordning av statsrådet.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Stöd som beviljas av arbets- och näringsministeriet

6 §

Stöd som beviljas av arbets- och näringsministeriet

Arbets- och näringsministeriet kan bevilja stöd för rikstäckande utvecklings- och forskningsprojekt som gäller landsbygden.

 Denna lag träder i kraft den 20 .

På ansökningar enligt 1 § 1 mom. som gäller utveckling av landsbygden och som är anhängiga när denna lag träder i kraft samt på stöd- och avtalsvillkor i stödbesluten liksom på andra åtgärder som krävs enligt lag tillämpas 7 § i lagen om finansiering av forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller jordbruk och livsmedelsekonomi samt landsbygden (/).
